

PRVNÍ POMOC 16. 02. 2017

Mozková mrtvice

Mozková mrtvice, cévní mozková příhoda, mozkový infarkt, iktus nebo progresivní paralýza. To jsou všechno označení pro náhlé onemocnění, při kterém...

Mezi nejčastější příčiny úmrtí stále patří mozková mrtvice. V dnešní době si s ní lékaři už dokážou lépe poradit. Rozhodující je včasná diagnóza a rychlý zásah. O záchraně lidského života mohou rozhodnout minuty.

Co je mozková mrtvice?

Mozková mrtvice, cévní mozková příhoda, mozkový infarkt, iktus nebo progresivní paralýza. To jsou všechno označení pro náhlé onemocnění, při kterém jsou postiženy tepny zajišťující přívod krve do mozku a jeho okysličení. Typickou příčinou bývá ischemická příhoda, tzn. vznik krevní sraženiny (trombu). Méně častou příčinou **mozkové mrtvice** pak bývá krvácení do mozku z prasklé cévky, kdy

po několika hodinách dojde k tomu, že mozkové buňky nemohou správně fungovat z důvodu nedostatečného zásobení kyslíkem a odumírají.

Co je „hrozící mozková mrtvice“?

Hrozící **mozková mrtvice**, známá pod zkratkou „**TIA**“ - **tranzitorní ischemická ataka** je vlastně malá mozková příhoda, která se může objevit několik dnů, týdnů až měsíců před tím, než nastane skutečná **mozková mrtvice**. „TIA“ je vážným varovným signálem. Lidé, co prodělali tuto malou hrozící mozkovou mrtvici, jsou až desetinásobně více ohroženi pravděpodobností vzniku velké mozkové mrtvice. **Hrozící mozková mrtvice** je také způsobena krátkodobým ucpáním tepny, která zásobuje mozek kyslíkem, proto příznaky jsou podobné jako u velké mozkové příhody, s tím rozdílem, že příznaky trvají krátce, a to i méně než pět minut. **Malá mozková mrtvice** je prodělána v případě, že neurologické příznaky vymizí do 24 hodin. Poté, co dojde k rozpuštění krevní sraženiny, vymizí příznaky bez trvalých následků a člověk je zdrav.

Jaké jsou příznaky mozkové mrtvice?

Při **mozkové příhodě** dochází zejména k smyslovým a motorickým poruchám, jako jsou:

- Celková slabost
- Ztráta citlivosti v obličeji nebo viditelná asymetrie tváře
- Ztráta citlivosti v končetině (provází mravenčení a neschopnost končetinu ovládat)
- Zmatenost, dezorientace
- Závratě a zvracení
- Porucha rovnováhy, pohybu, chůze
- Náhlé pády
- Porucha mluvení, artikulace
- Neschopnost vyjádřit myšlenku, formulovat, jak se cítí
- Zrakové problémy (např. dvojité vidění, ale i ztráta vidění)
- Náhlá bolest hlavy, může být provázena ztuhnutím krku
- Ztráta kontroly nad vyměšováním (povolení svěračů)

Mozková mrtvice - první pomoc

Máte-li podezření, že jste se setkali s člověkem, který právě prodělal **cévní mozkovou příhodu**, přivolejte ihned lékařskou první pomoc na tel. 155. Poté je nutné se držet osvědčených postupů.

- Do příjezdu lékaře nespouštějte postiženou osobu z dohledu
- Hlídejte stav postižené osoby - mluvejte na ni a kontrolujte stav jejího vědomí
- Postižené osobě zajistěte klid a stabilizovanou polohu
- Je možné chladit hlavu vlažnými obklady

NÁŠ TIP:

Přečtěte si také, [jak poskytnout první pomoc při infarktu myokardu!](#)

První pomoc při šoku

Příznaky šoku jsou bledost, studený pot, slabě hmatný tep, zrychlené dýchání, zmatenost nebo netečnost, případně spavost.

Při rozvoji **šokového stavu** proveďte jako první pomoc **protišoková opatření**:

- uložte postiženého do protišokové polohy se zvednutými dolními končetinami
- zajistěte postiženému teplo
- nepodávejte žádné tekutiny ani tisíci léky
- uklidněte postiženého, případně mu/jí vlhčete rty

První pomoc při zástavě krevního oběhu

V případě, že dojde k **zástavě srdeční činnosti** - osoba nedýchá, je v bezvědomí, je nezbytné jako první pomoc zahájit **masáž srdce**:

- dlaň jedné ruky položit palcovou stranou dlaně na střed hrudní kosti
- na hřbet této ruky položit druhou ruku
- naklonit se horní polovinou těla nad postiženého s napjatými lokty
- rytmicky stlačovat hrudník do hloubky cca 6-8 cm
- frekvence je asi 100 stlačení za minutu (2 za sekundu)
- masáž srdce musí být vždy prováděna oproti tvrdé podložce!

Po příjezdu lékaře podrobně lékaři popište, kdy a jak se **mozková mrtvice** rozvinula, včetně všech projevů, které jste zaznamenali.

Mozková mrtvice a rizikové faktory

Pokud chcete **vzniku cévní mozkové příhody účinně předcházet**, je nutné znát nejčastější příčiny jejího vzniku. Mezi nejvýznamnější patří:

- Vysoký krevní tlak (hypertenze) je zásadním faktorem vzniku mozkové mrtvice
- Cukrovka - osoby s tímto postižením jsou náchylnější ke vzniku mozkové mrtvice
- Vysoká hladina cholesterolu v krvi
- Nemoci srdce
- TIA - prodělaná malá mozková mrtvice výrazně zvyšuje riziko
- Kouření - oxid uhelnatý významně snižuje množství kyslíku v krvi
- Nadměrná konzumace alkoholu (zvyšuje krevní tlak)
- Nadváha a nedostatek pohybu

Mozková mrtvice a prevence

Jestli chcete snížit riziko vzniku **mozkové mrtvice** na minimum, dodržujte **preventivní opatření**.

- Měřte si svůj krevní tlak pravidelně a zvýšený krevní tlak konzultujte a řešte se svým lékařem (TK 140/90 a vyšší)
- Zlepšete svoji životosprávu. V případě, že máte vysoký krevní tlak, cholesterol nebo jste již prodělali „TIA“, jezte zdravě, vyhněte se tukům a smaženým jídlům
- Přestaňte kouřit a vyhněte se vyšší konzumaci alkoholu
- Pravidelně cvičte, chodte na procházky, hýbejte se na čerstvém vzduchu
- Pokud jste prodělali někdy v minulosti malou mozkovou mrtvici („TIA“, měla by být všechna výše uvedená doporučení samozřejmostí